

Při pátrání v rodinné genealogii předků mého otce jsem se zcela náhodou dostal přes královéhradecké mýdlo k iniciátorovi založení Svazu lyžařů Království českého. Další léta běžela přes násilnou rekatolizaci, z které bylo u nás tak dobře čerpáno po roce 1948. Pomocí přátel a historické literatury jsem pokračoval až k poctě udělené Maxmiliánem II. ve čtvrtek dne 29. 5. 1571 na Pražském hradě. To je na straně jedné, pro duši potěšující, ale dnes zanedbatelné. Červená niť vedla ale dál. Na straně druhé jsem došel v mužské linii přes Cerhovice a Líšnou do Hředel roku 1633 k Mikuláši Srpovi.

Jeho potomci žili ve středozápadních Čechách, a především v této vesničce na jižním okraji křivoklátských lesů po dobu 400 let. Paní Marie byla svým dívčím jménem poslední nositelkou zde uváděného jména ve Hředlích. Zemřela v září minulého roku a žila ve hředelském statku, který byl obýván jejími předky po 250 let. Tato skutečnost, naplněná devíti generacemi a převážně dřevem vonící tesařskou prací, musí vzbudit zájem. Zdánlivě vzdálené období 17. století přemísťuje potom neuvěřitelně blízko kavalírskou dobu kardinála Richelieu, Václava Hollara, Karla I. Stuarta a jeho sestry Alžběty, české královny, která štědře podporovala J. A. Komenského. Zvědavost pokračovala. S laskavou pomocí současného hředelského starosty pana Ch. jsem se setkal s paní Helenou Veselou, rozenou Sedláčkovou. Její praprarodiče ze strany matky patřili k rodinnému stromu počínaje již zmíněným Mikulášem.

Paní Helena mně potom vyprávěla jeden ze svých životních příběhů, který by neměl být zapomenut. Než se však zaposloucháme do jejího vyprávění, přenesme svou mysl do jara nelehkého roku 1942. O tomto období říká historik P. Čornej ve své knize Historie českých zemí, rok vydání 2009, že: „...válka k nám doléhala jen z dálky“.

Jaro 1942

Protektorátní noviny neměly v tomto období hranice v neuvěřitelné servilnosti vůči Německu. A tak se zde dočteme, že: Kmochova hudba hraje Kolíne, Kolíne před zástupci NSDAP při slavnostním zahájení rychlovlaku Berlín-Vídeň. Palcový titulek oznamuje, že Roosevelt je největším válečným štváčem v dějinách. Najdeme zde Karla Vacka se svým orchestrem na deskách ESTA a také, že sbírka na Německý červený kříž vynesla v Protektorátu v roce 1942 přes 100 milionů korun. V Německém domě v Praze na Dnu branné moci byla největší účast obyvatelstva ze všech podobných podniků. Dále můžeme číst, že J. Liesler vystavuje svá díla v Arsu (Melantrich)....

Za několik let po válce nebude tisk příliš rozdílný, jen změní směr a v některých případech bude i podobný.

Výsadek

V noci na úterý 28. 4. 1942 byly blízko hradu Křivoklát vysazeny tři operační skupiny našich parašutistů, vycvičených ve Velké Británii. Jednalo se o desant BIOSCOP, BIVOUAC a STEEL v celkovém počtu sedmi mužů. Spolu s nimi byl shozen i objemný destrukční materiál a vysílací stanice. Ta byla ukryta na poli v noční tmě a vše ostatní dle možných přírodních podmínek. Velitelem skupiny BIOSCOP byl rtm. Bohuslav Kouba. Následně druhého dne a během příprav atentátu na říšského protektora R. Heydricha byla domluvena schůzka s velitelem „pražských parašutistů“ npor. pěchoty Adolfem Opálkou ve věci shozu výbušnin a vysílačky. Tohoto setkání se zúčastnil rtm. Arnošt Mikš (operace ZINC – vysazen již na konci března 1942), rtm. Josef Valčík (SILVER A), ale i rtm. B. Kouba. Zde bylo dohodnuto, že shozený materiál bude vyzvednut a přemístěn na bezpečné místo v pátek 1. 5. 1942 večer.

Tuto akci měly zařídit dvě skupiny ve složení: Arnošt Mikš s Bohuslavem Koubou a Josef Valčík s devatenáctiletým Vlastimilem (Aťou) Moravcem. Tento statečný student byl z jedné z nejobětavějších pražských rodin, pomáhajících čs. parašutistům. Celá rodina během války zahynula, včetně Aťova bratra Miroslava, který sloužil v 310. čs. stíhací peruti RAF ve Velké Británii a padl ve svém Spitfiru LF Mk.IX, NN-M při invazi spojenců do Francie 7. 6. 1944. Co se však nestalo.

Ve čtvrtek 30. 4. 1942 dopoledne při vláčení pole, nad kterým byl proveden výsadek, našel koč z blízkého selského dvora Požáry kufřík s vysílačkou. Vše ohlásil na četnické stanici v Křivoklátě, odkud následně informovali služebnu gestapa v Kladně. Místo začali okamžitě střežit čeští protektorátní četníci. Rtm. Mikš, který pocházel z tohoto kraje a místo dobře znal, se snad z určité nedočkavosti vypravil na místo shozu již 30. 4. večer bez vědomí ostatních, a aniž by věděl, co se zde stalo před několika hodinami. Akce byla provedena bez rtm. Kouby s místním občanem Josefem Kusým, kterého A. Mikš dobře znal. Na místě došlo v nočních hodinách ke střetu s protektorátní policií, který skončil zastřelením strážmistra Františka Ometáka a zraněním praporčíka Václava Komínka. Ten byl vyléčen a válku přežil. Arnošt Mikš se po těžkém zranění na místě sám zastřelil. Josefu Kusému se podařilo konfliktní prostor opustit. Později byl ale vypátrán gestapem a zemřel na Kobyliské střelnici. Strážmistru Františku Ometákovi byl vystrojen již v pondělí 4. 5. 1942 pompézni pohřeb v blízkých Mutějovicích. U Arnošta Mikše však byly nalezeny doklady, které se staly osudnými pro rtm. Koubu, a nejen pro něho, ale pro dalších 17 obětí. Místo bylo nadále policejně střeženo. V pátek 1. 5. 1942 večer se ke křivoklátským Požárům dle dohody vypravil Josef Valčík s Aťou Moravcem. O tom, co se zde předchozího dne večer událo, nemohli být tito dva muži žádným způsobem informováni. V lese narazili na policejní protektorátní hlídku. Loajální český četník vrátil dvojici zpět. Ten večer dávalo Národní divadlo Rusalku a v divadle E. F. Buriana režíroval Oldřich Nový. Tolik historiografie.

Vzpomínky

Blíží se konec roku 2011. S paní Helenou sedíme v příjemném pokoji rodinné vily ve Hředlích, na koberci leží Endy – milovaný americký Kavalír king Charles španěl – a pozorně poslouchám její poutavé a klidné vyprávění.

„Tenkrát v roce 1942 jsme měli kovárnu tam, kde je dnes společenské středisko. Tatínek ještě pečoval o místní knihovnu a maminka se starala o obecní váhu. Hned vedle nás byl Stroupinský potok a pár metrů od kovárny bylo místo, kde stávala legendární hruška. Na té se při povodni v roce 1872 zachránilo devět místních lidí. Maminka vyprávěla, že 27 nešťastníků se při vodní katastrofě utopilo, nemluvě o hospodářském zvířectvu. Hředle jsou zaklíněny do údolí mezi Zámeckým vrchem, na jehož západním konci je hrad Točník, a svahy Hředelského polesí. Voda tenkrát byla prý 3 metry nad normálním stavem. Regulaci potoka potom provedli vojáci od zákopnického pluku a povodňová situace se vylepšila.

Byla první květnová neděle čtvrtého roku války. Ten den se u nás zastavili jako obvykle Srpovi z Prahy (nejedná se o blízký příbuzenský vztah s autorem textu, historický vztah s Mikulášem S. se ale nedá vyloučit – pozn. aut.). Byl to elegantní pan Josef se svojí rakouskou manželkou, sestrou a synem. Rodiče s nimi udržovali pěkné přátelství. On byl technicko-administrativním zaměstnancem firmy Škoda. Jezdili sem k nám z Prahy každých 14 dnů a zároveň navštěvovali hřbitov v Žebráku, kde měl pan Josef rodiče. Oni měli původně zde ve Hředlích přímo naproti naší kovárně hokynářství. Mně bylo tenkrát 12 let a za dva roky jsem začala studovat Obchodní akademii v Berouně.

Dopoledne k nám ještě před našimi přáteli přišel zcela náhle ze směru od Hudlic a Vraní skály mladý pohledný muž plnější tváře. Po předchozích dnech byla neděle teplejší. Příchozí byl lehčeji oblečen, jen v saku. Otci řekl, že ho posílá hudlický kovář a ptal se, zdali by mohl u nás zůstat a pracovat. Tatínek, který se jmenoval také Josef, s ním měl delší rozhovor, a jak sám později řekl, tento příjemný muž nebyl určitě kovář, ani běžný příchozí. U nás ale zůstat nemohl, střídalo se zde hodně lidí, všichni jsme se navzájem znali a nezbyvalo ani místo na spaní. Maminka ho pozvala na oběd a on poseděl s námi a našimi hosty celé odpoledne. Říkal, že je původně z Moravy. K večeru mu maminka připravila něco na cestu a otec ho vyprovodil na nádraží do Zdic.

Když přijel pan Josef s manželkou v některou další neděli, již po atentátu, tak se obrátil na mého otce se slovy: „Tak víš, Josefe, koho jsi u vás hostil?“ Odpověď byla jednoznačná: „Valčíka.“ Již druhý den po atentátu byla všude vylepena vyhláška s Valčíkovou fotografií a jménem. Tatínek také později, a to 25. června 1942, našel fotografii čs. parašutisty v A-Zet novinách, které pravidelně četl. To byl Valčík již sedm dnů mrtev. Noviny byly plné seznamů odsouzených mužů a žen...“

Moje zamyšlení přerušil Endy. Z jeho pohledu je vidět, že by se již docela rád šel proběhnout. Ve stejný den, kdy Valčík přišel do Hředel, si student Petr Ginz, který pocházel z česko-židovské rodiny, zapsal do svého deníku, později knižně vydaného: „Dopoledne doma, dělal jsem rysy a jiné úkoly. Odpoledne s tatínkem a Evou na Maninách. Je to teď skoro jediné procházkové místo pro Židy, tak je jich tam plno, přesto že jich z Prahy již asi 20 000 odjelo.“ Petr byl o dva roky starší než Helenka. Později byl zařazen do transportu a v září 1944 byl zavražděn v Osvětimi. Spolu s ním jeden a půl milionu židovských dětí během 2. světové války. Jaroslav Foglar do kroniky 2. skautského oddílu Praha poznamenává ten samý den: „Všichni jsme výpravou rozradostněni, nadšeni, že to nelze ani slovy vylíčit.“ Kolik sebezapření musel vnímavý pětaticetiletý „Jestřáb“ v sobě nosit, aby mohl vytvořit pro své Hochy od Bobří řeky

šťastnější svět než ten, který byl všude v jejich okolí?

Za Josefem Valčíkem

Rtm. pěchoty Josef Valčík byl členem operační skupiny SILVER A a zástupcem velitele kpt. jezdeckva Alfréda Bartoše. Byl jeho nejlepším spolupracovníkem (viz také H. kld. č.4-5 a č.6/2011). Osobně vybudoval na území Protektorátu za necelých pět měsíců vlastní zpravodajskou síť. Vynikal značným osobním kouzlem při jednání s lidmi. Jaký mohl mít zájem v Hudlicích, když se rozešel s Aťou Moravcem po nočním opuštění Požárů, již nikdo nezjistí, ani proč se zastavil ve Hředlích v kovárně pana Sedláčka.

Valčíkův otec byl kovář a rtm. Gabčík, s kterým se v Praze již osobně poznal, byl původně vyučen stejnému řemeslu. Valčík sám byl koželuh z Baťova Zlína. Zda byl skutečně v Hudlicích v uvedenou neděli, případně sobotu, je pravděpodobné. Při dotazu u pana K., vnuka hudlického kováře pana Hakla, který již nežije, jsem dostal odpověď, že kdysi se mluvilo v rodině o „nějakém doprovázení“. Nikdo prý o tom ale tenkrát nechtěl hovořit. Možná ze strachu, v té době to bylo nutné. Druhý hudlický kovář pan Ondráček již také nežije a jeho dcera paní Ch. o něčem, co by se dotýkalo čs. parašutistů, nic neví.

Dvakrát byl Valčík před odchodem do krypty kostela sv. Cyrila a Metoděje (za Protektorátu kostel sv. Karla Boromejského) v Praze na samém začátku června 1942 v nebezpečné životní situaci. Vždy unikl. Na začátku března 1942 při podání policejní přihlášky a její kontroly byly zjištěny příslušníkem gestapa G. Escherlohrem určité nedostatky. Tento Němec znal Valčíka jako číšníka z pardubického hotelu Veselka. Kolo podezření se roztáčí. V druhém případě to byla Valčíkova fotografie, která byla nalezena u zastřeleného špkt. děl. Václava Morávka. Tento statečný kolínský rodák zahynul v bezvýchodné situaci při ústí Prašného mostu v Praze.

Valčíkovu fotografii měl u sebe pouze několik hodin po předání 20. 3. 1942 večer kpt. jezd. A. Bartošem z důvodu přípravy Valčíkovy falešné legitimace. Na zadní straně fotografie mělo být razítko pardubického fotoateliéru. Proto je také dokonalý Valčíkův portrét již 28. 5. 1942, následující den po atentátu na R. Heydricha, na veřejné vyhlášece. Po osudných událostech v chrámu sv. Cyrila a Metoděje 18. 6. 1942 je otištěn ve všech protektorátních denících jako výstraha. Na této fotografii měl československý parašutista obarvené vlasy na tmavý odstín. Gestapo mělo více než dva měsíce na důkladnou investigativní činnost.

Za svoji válečnou činnost byl rtm. pěchoty Josef Valčík vyznamenán třikrát Čs. válečným křížem 1939 a Čs. pamětní medailí se štítkem Fr. a V.B. Valčík patří bezpodmínečně svou účastí na atentátu ke dvojici Gabčík – Kubiš. V některé historické literatuře je opomíjen. Není také uveden v reprezentační knize Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945, vydané Ministerstvem obrany ČR v r. 2005.

Epilog

Ještě nahlédnutí do míst, kde stávala kovárna a kde Sedláčkovi také bydleli. Přejdu přes malý můstek, který je nad tichým potokem s kachní rodinou a zastavím se u kapličky sv. Huberta. Odtud jsou to necelé čtyři kilometry na Vraní skálu, kde mohl Valčík projít cestou z Hudlic přes Svatou. Při pohledu z této bulžnickové skály vysoké 536 m n. m. je vidět jihozápadním směrem na levé straně panoramatu ve styku dvou zalesněných hřebenů královský Točník. Do vrcholové knížky Klubu českých turistů jsem 15. 12. 2011 napsal: „Nádherná vyhlídka, polojasno, vysoká oblačnost. Navrhuji nazvat cestu z Hředel na Vraní skálu Valčíkovou cestou. Více v časopisu Historický kaleidoskop č. 1/2012.“ Československý parašutista zde měl před sebou ještě 46 dnů dramatického života. Z Vraní skály se Valčík naposledy rozhlédl po této krásné zemi. Zemi, kterou miloval a pro kterou položil život. Bylo mu 27 let.

S mým dlouholetým anglickým přítelem, který mně pomohl mnohokrát v jeho zemi nacházet místa spojená s Československem a 2. světovou válkou, jsme se byli společně poklonit památce hrdinů v kostele Sv. Cyrila a Metoděje. Bylo to při jedné z jeho častých návštěv Prahy. Několikrát jsem o něm psal jak v Letectví, tak i v Historickém kaleidoskopu. Jeho jméno je Currier, česky Koželuh. Není to symbol?

Tyto řádky věnuji své dceři Alici.□□□□□

František Srp, foto autor a archiv autora

{phocagallery view=category|categoryid=143|limitstart=0|limitcount=0}